UKRAINA URUSHINING YEVROPAGA TA’SIRI VA KELAJAK

Shoxrux Majidov
Jahon iqtisodiyoti va Diplomatiya universiteti magistranti, Kun.uz boshlovchi va jurnalisti

Received: 15.10.2025
Revised: 16.10.2025
Accepted: 17.10.2025

Kalit so‘zlar:
Ukraina urushi, Yevropa, siyosiy ta’sir, iqtisodiy oqibatlar, xavfsizlik, energiya xavfsizligi, migratsiya, siyosiy integratsiya, mintaqaviy barqarorlik, global hamkorlik.

Keywords:
Ukrainian war, Europe, political impact, economic consequences, security, energy security, migration, political integration, regional stability, global cooperation.

Annotatsiya. Ushbu tadqiqotda Ukraina urushining Yevropa Ittifoqi va butun Yevropa qit’asiga ta’siri tahlil qilinadi. Urushning siyosiy, iqtisodiy va xavfsizlik sohalaridagi oqibatlari o‘rganilib, Yevropaning mudofaa strategiyalari, energiya xavfsizligi va migratsiya jarayonlariga qanday ta’sir qilgani ko‘rib chiqiladi. Shuningdek, urushning Yevropaning kelajakdagi siyosiy integratsiyasi va mintaqaviy barqarorligiga ta’siri haqida fikrlar taqdim etiladi. Maqola urush sharoitida yuzaga kelgan yangi hamkorlik va qarama-qarshiliklar, hamda Yevropaning global maydondagi roli haqida xulosalar beradi.

Abstract. This study analyzes the impact of the Ukrainian war on the European Union and the European continent as a whole. The consequences of the war in the political, economic and security spheres are studied, and how it has affected European defense strategies, energy security and migration processes are considered. It also presents ideas about the impact of the war on Europe's future political integration and regional stability. The article draws conclusions about the new cooperation and confrontations that have emerged in the context of the war, as well as Europe's role in the global arena.

Kirish. 2022-yilda Rossiyaning Ukrainaga keng ko‘lamli harbiy hujumi Yevropa xavfsizlik tizimini tubdan o‘zgartirdi. Bu voqea nafaqat Ukraina hududida, balki butun Yevropa qit’asida siyosiy, iqtisodiy va energetik muvozanatni buzdi. Ukraina urushi Yevropa Ittifoqi (YI) va NATO uchun yangi strategik paradigmalarni shakllantirish zaruratini yuzaga chiqardi. Ushbu tezis Yevropaning urushdan keyingi geosiyosiy manzarasini, xavfsizlik va energetika siyosatini tahlil qiladi.

Asosiy qism. Ukraina urushi Yevropa Ittifoqining xavfsizlik arxitekturasini qayta ko‘rib chiqishga majbur qildi. YI 2022-yilda qabul qilingan “Strategik kompas” orqali o‘zining mudofaa salohiyatini mustahkamlashga kirishdi. Shuningdek, Yevropa Mudofaa Sanoati Strategiyasi (EDIS, 2024) harbiy ishlab chiqarish quvvatlarini oshirish, qo‘shma xarid va standartlashtirishni rivojlantirishni ko‘zda tutadi. Bu o‘zgarishlar YIning “strategik avtonomiya” konsepsiyasiga real mazmun berdi.

Iqtisodiy jihatdan, urush Yevropani energetika mustaqilligini ta’minlashga majbur qildi. Rossiya gaziga qaramlik qisqartirilib, REPowerEU dasturi doirasida muqobil manbalar – Norvegiya, Ozarbayjon va Yaqin Sharq mamlakatlari bilan yangi kelishuvlar imzolandi. Shuningdek, yashil energiya siyosati tezlashdi, vodorod texnologiyalari va qayta tiklanuvchi energiya sohalariga sarmoyalar oshdi. Natijada, energiya xavfsizligi masalasi YIning iqtisodiy mustaqilligi bilan uzviy bog‘liq bo‘lib qoldi.

Ukraina urushi migratsiya oqimlarini ham keskin oshirdi: YI hududiga 6 milliondan ortiq ukrainalik qochqinlar kirib keldi. Bu esa YIning boshpana siyosatini qayta shakllantirishga turtki bo‘ldi. 2024-yilda qabul qilingan yangi Migratsiya va Boshpana paktida Ukrainadan kelgan qochqinlarga nisbatan vaqtinchalik himoya mexanizmlari kengaytirildi. Ushbu holat YIning insonparvarlik qadriyatlarini saqlab qolishdagi muvozanat izlanishini yaqqol ko‘rsatdi.

Xulosa. Ukraina urushi Yevropa tarixida yangi davrni boshlab berdi. Bu urush YIning strategik avtonomiyasi, energetika siyosati va mudofaa tizimini chuqurlashtirdi. Biroq, urushning uzoq muddatli oqibatlari hali ham noaniq: iqtisodiy yuk, siyosiy bo‘linish va xavfsizlik raqobati davom etmoqda. Yevropa kelajagi, asosan, integratsiyaning qanchalik chuqurlashishiga, demokratik qadriyatlarga sodiqlik darajasiga va xalqaro hamkorlikning mustahkamligiga bog‘liq bo‘ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. European Council (2024). Strategic Compass and Defence Industrial Strategy.
2. Manners, I. (2002). Normative Power Europe: A Contradiction in Terms? Journal of Common Market Studies.
3. European Commission (2025). State of the Digital Decade Package.
4. European Commission (2025). REPowerEU Roadmap.
5. European Movement (2025). Rule of Law Report.
6. Heinrich-Böll-Stiftung (2025). EU Defence Industrial Policy in a New Era.